

Uthögl.
Holl.
Pencil.

DALARNES

FORNMINNEFÖRENING

ÅRSSKRIFT

1.

1867.

Rättviks-dialekten.

(Af E. Ericsson, Folkskolelärare.)

Uttals-reglor.

- A** uttalas väl i allmänhet som i vanliga svenskan, men får i en mängd ord en lindrig dragning åt *ä* och har då alldeles samma ljud som det korta *a* i engelskan, t. ex. i orden: *and*, *hand* o. s. v. — I det följande betecknas detta *a*-ljud med **ℳ**, **a**;
- g** uttalas äfven framför de lena vokalerna ofta hårdt, och betecknas då med *gh*. Detsamma gäller äfven någon gång om *k* (*kh*);
- h** bortkastas alltid af invånarne i Rättviks socken och kan af dem icke engång utsägas; hvaremot detsamma framträder ganska skarpt i uttalet så väl i den underlydande kapellförsamlingen Boda, som i den till socknen hörande Finnmark, och användes der tvärtom ofta framför begynnelsevokalen i ord, som i svenskan eljest sakna all aspiration;
- l** uttalas alltid något fylligare än i vanliga svenskan;
- rg** i slutet af en stafvelse uttalas alltid med hårdt *g*;
- sk** har framför de lena vokalerna ett ljud, som mycket närmar sig *stj*.
- ö** får, då det inkommit i ett ord i stället för en annan vokal, ett blandadt ljud, hvars beskaffenhet icke kan närmare angifvas, än att det tyckes utgöra ett mellanljud mellan *ö*, *ä* och *å*. Så t. ex. i orden: *bondö* i st. f. *bonde*, *mångö* i st. f. *många*, *fölk* i st. f. *folk*, o. s. v.

I öfrigt äro orden i det följande upptecknade så nära efter uttalet som möjligt.

Ordlista.

- A**, prep. åt.
- A**, verb. hafva, impf. *add*, sup. *att*. Egna talesätt: *a far sä*, förehafva (sig); *a bart*, förfara; *a roligt*,

- hafva roligt; *a tä titj om sä*, förtjusa någon; *a and om*, förvalta.
- Abbar*, abborre, best. *abbar'n*, plur. *abbarom*.
- Ack*, pölsa, best. *acktji*, *acktjö*; hugg (subst).
- Acka*, subst. hacka; verb. *acka*, *ackö*, *acka*.
- Ackta*, vakta; *ackt ättör*, höra på.
- Adi*, rysligt, förfärligt.
- Af*, haf, best. *afvi*, plur. *afvom*.
- Agrö*, hafra, best. *agrön*, plur. *agrom*, *agrar*; *agörgrin*, hafregryn.
- Alnackö*, almanach, best. *alnackön*, plur. *alnackar*, *alnackom*.
- Anö*, hanne, best. *anön*, plur. *anar*, *anom*.
- Ap' ättör*, efterapa, imperf. *apö ättö*, sup. *ättörapa*.
- Arka*, orka, imperf. *arkö*, sup. *arka*. I en del af socknen säges: *årka*, *årkö*, *årka*.
- Aspö*, hake (t. ex. å en grind eller port), best. *aspön*, plur. *aspom*.
- Atitja*, sorg (isynnerhet öfver äktenskaplig otrohet).
- Ato*, aderton.
- Atskhöta*, *atskutin*, igenfyld (af *skhöt' at*, igenfylla).
- Atta*, bakpå, bakom, t. ex. *atta dårä*, bakom dörren; *attanå*, bakpå, bakut; *attatä*, bakefter, efteråt; *attom*, bakom; *attröst*, efterst, längst bak.
- Attivir*, tillbaka, baköfver.
- Attö*, adv. åter.
- Atör sä'*, åtra sig.
- Attör bog*, bakbog, best. *attör bogön*, plur. *attör bogom*.
- Axul*, hjulaxel, best. *axuln*, plur. *axulom*.
- Äbböstö*, *) abcd, alfabet, best. *äbbösti*, plur. *äbböstom*.
- Äfvu*, afvig, bakvänd.
- Älfoo*, elfva.
- Äl*, hålla, imperf. *all*, sup. *ölt*; *äl sä vö*, hålla sig vid; *äl ättör*, förfölja, följa efter; *äl at*, hålla igen.

*) De ord, som börja med det förutnämnda Ä-ljudet, äro här för lättare öfversigt skulld sammanförda på ett ställe.

Allkut, adj. halt.

All *bäst*, allra *bäst*, förnämst.

Alliopa, allesamman, allt; **alltiopa**, alltsamman.

Allomstans, allestädes, öfver allt.

Alsknul, halsböld.

Alsmans, allmän.

Alltmaji, **alltmactt**, oupphörligt, ständigt.

Alung, alun, best. *alunjön*.

Allörskog, alskog, best. *allörskojön*.

Allör, al, plur. *aldrär*; best. *aldrä*, plur. *aldrom*.

Anklöfrer, handklofvar, best. *anklöfrom*.

Anklä, handduk, best. *anklädö*.

Anlöd, handled.

Anqvar, handqvarn, best. *anqvarä*.

Anskö, handske, best. *anskön*, plur. *anskom*.

Antvärk, handtverk, best. *antvartjö*, *antvartji*.

Arfvö, harf, best. *arfvön*, plur. *arfvär*, *arfvom*.

Ark, hank, best. *artjön*.

Arka, harka, imperf. *arkö*, sup. *arka*.

Armligi, harmfulig.

Arm ättör, efterhärma; **armör**, efterhärmare.

Armön, armen, ärmen; best. plur. *armom*.

Arpa, subst. harpa.

Arrö, herre, best. *arr'n*, plur. *arrom*.

Artskalma, ärtskida, best. *artskalman*.

Assint, intet; **assint als**, alls ingenting.

Ass, harts, best. *assi*.

Asstrasu, halsduk, best. *asstrasun*.

Asstarm, ändtarm, best. *astarmön*.

Bakuspulu, brödspade, bakspila.

Bana, föda barn, imperf. *banö*.

Bartör, från; *bärtör sida*, fränsidan, andra sidan.

Barta, frånvarande.

Bartvika, bortvika, *vek bart*, *bartvitji*.

Bastö, pensel, borste, best. *bast'n*, plur. *bastom*.

Batör, bättre.

Benkalf, vad, best. *benkalfvön*; plur. *benkalfvar*, *benkalfvom*.

Bena, rigta, syfta; *ben* (hår).

Betjö, beck, best. *betji*.

Betul, betsel; *betulslag*, hufvudlag.

Bi, varda, blifva; subst. *by*, best. *binam*, plur. *biom*.

Bida, vänta, stanna; *bidö*; *bidt*.

Bijja, bygga; *bijjö*, *bigt*.

Bitiga, bittida, tidigt.

Bitta, bytta, ämbar, best. *bittan*, plur. *bittom*.

Bitä, byta, imperf. *bitö*, sup. *bitt*.

Blek, bläck, bleck, best. *bletjö*, *bletji*.

Bli, bly.

Blimö, blomma, best. *blimön*, plur. *blimom*.

Blias, blyerts, best. *bliasö*, *bliasi*; verb. *blygas*.

Bladdra, blemma; verb. *bläddra*.

Blagar, blångarnsväf, best. *blagarö*, plur. *blagari*.

Blandgöl, brandgul.

Blosotta, rödsot, best. *blosot'n*.

Blåsa, bubbla, best. *blåsän*, plur. *blåsor*, *blåsom*.

Blåtria, blå rock, best. *trian*, plur. *trior*, *triom*.

Bluddra, bubbla, best. plur. *bluddrom*; verb. *porla*.

Blöta, töa, imperf. *blötö*; *blötavädör*, töväder.

Blöttas, gräla, träta på någon, præs. *blöttös*.

Bock (slutet o-ljud) *bock*.

Bogglä, snegla; *bogglut*, adj. säges om en person, som är föremål för andras uppmärksamhet.

Bok, bok, best. *botjä*, plur. *bokom*.

Bol, bord, best. *bolö*, *boli*, plur. *bolär*, *bolom*.

Bolmartjö, bomärke, best. *bolmartji*, plur. *bolmartjom*.

Borrö, kardborre, best. *borr'n*.

Bracka, byxa.

Brensk, hingst, best. *brenskön*; plur. *brenskar*, *brenskom*.

Brijja, subst. *brygga*; verb. *brijja*, *brugga*, imperf. *brijjö*, *bruggö*, sup. *brigg*.

Brita, bryta, bröt, *briti*.

Brog på, kosta på, drabba, imperf. brogö på.

Brupiga, brudtärna.

Brupimölja, se mölja.

Bråkå, braka, imperf. bråkö, sup. bråka.

Brättja, knäcka, brättjö, bräckt.

Brönda, paras; subst. parning.

Brötas, brottas.

Bröt, brott, best. brötö, plur. brötom.

Bud, bod, plur. buder, fäbodas; best. bud'n, plur. budom.

Buföra, flytta (isynnerhet med kreaturen till eller från fäbodarna).

Bufösfälä, tiden för flyttningen med kreaturen; best. plur. bufösfallom, bufösfälör.

Bufösfä, kreatur, som äro på färd till eller från fäbodarna.

Bäckö, backe, marken, best. bäckön, plur. bäckar, bäckom.

Båka, baka.

Båki, bake, best. båkin, plur. båkor.

Bår, barr, plur. bårer, båröm; tallbår, tallbarr.

Bälj, buk, belg, qved, best. bäljön, plur. bälgom.

Bäll, plogbill, best. bäl'n, plur. bällom.

Bälla, kunna; jä bäll föll, jag kan väl.

Bär, bar, blottad.

Bär sä a, bete sig, bära sig åt.

Böd, bud, best. bödö; bökafvöl, budkafle.

Böja, bedja, imperf. bad; böja sar'n, bedja för honom; böja farona, bedja för henne;

Bölja, ryta, vråla.

Bölsa, parningsåtrå (om svin).

Bör, borrh, best. bör'n, plur. börom.

Böra, borra.

Börgh, förmögen, duglig.

Bös, boss, best. bösö.

Bösman, besman, best. bösmannö.

Bösta, subst. häckla, best. böstån, plur. böstom.

Bösta, verb. häckla.

Böt'n, botten, best. *bötnön*; *bötnön* *ir bittån*, botten ur ämbaret (begagnas såsom uttryck af någon olycka).

Dar, der.

Dar el. *dår*, dörr, best. *dar'n*, plur. *darer*, *darom*.

Darfar el. *darfår*, derföre.

Den ara, hin onde.

Denda och *dendadan*, den der (om maskul. föremål).

Dida och *didadan*, den der (om femin. föremål).

Dign, dygn, best. *dignö*.

Dimbil, dymling, best. *dimbil'n*, plur. *dimblom*.

Ditja, dy, best. *ditjån*; *mirditjån*, myrdyn; verb. *ditja*, dika.

Ditjut, dyaktigt.

Djupa, nypa, imperf. *djupi*.

Dof, döf, komparat. *dofvör*.

Dollö, dåre, dumskalle.

Domba, dimma, best. *dombån*.

Dona, laga, städa, göra i ordning; imperf. *donö*, sup. *dona*; *an a dona dö*, han har gjort det i ordning.

Draga, fara, begifva sig; *drag å*, fara bort, begifva sig utaf.

Dragg, dragg, best. *draggön*; plur. *draggom*.

Drögla, dregla, imperf. *dröglö*.

Dågg, dagg, best. *dåjjö*.

Dön, gröfre blån, best. *dönö*.

Dönväf, buldan.

Dösa, detta här; *dösajän å ädadan*, det här och det der; *dös'njän*, den här (om maskul. föremål); *dösojän*, den här (om femin. föremål).

Dös, söndernött, obunden halm, best. *dösö*.

Entja, enka, plur. *entjår*.

En å dö, en af eder, endera.

Esamb, ensam, allena, plur. *esambö*.

Etri, full med etter.

Etörmäslä, etternäsla, plur. *etörmäslom*.

Etrör, etter, best. *etträr*.

Fal, färd; resa, best. *falä*, plur. *falör*.

Fall bart, falla bort, förtvina, minskas.

Fallbär, hallon, best. *fallbära*, plur. *fallbärom*.

Falu, färdig, botad, frisk; nom. prop. Falun.

Falsnö, falaska, best. *falsnön*.

Falör, spår, fjät.

Falåt, sparlakan, best. *falåt'n*, plur. *falåtom*.

Farböd, förebud, best. *farbödö*.

Farfara, borttappa, förlora; *farfirin*, borttappad.

Farfiri, företräda, fara förut.

Farklä el. *fårklä*, förkläde; best. plur. *fårklär*.

Farka, förmana, varna.

Farlisin, förläsen.

*Farmartjöl*s, förmörkelse, best. *farmartjöl*si.

Faröla, förorda; subst. *farol*, förord.

Farsla, förslå; *farslög*, *farslägi*.

Fast, först.

Farut, för, före, förr.

Far ålt, för hårdt, för strängt.

Far å å tä, fara af och an.

Fartal, företal, förord.

Faströ, förstuga, best. *fastri*, plur. *fastrom*, *fasträr*.

Finna, finna; imperf. *fänn*, sup. *finna*.

Fjus, fähus, best. *fjusi*.

Flaka, hoppa och springa, löpa hit och dit.

Flenskallu, flintskallig; plur. *flenskallar*.

Flenön, sjukdomstillstånd hos mannen (härledt af sorg oftast öfver äktenskaplig otrohet, men äfven af andra motgångar).

Fleta, subst. fläta.

Flinn, småskratta.

Flit bart, förflyta.

Fläck, stund.

Flöga, barka (träd); subst. ett mindre, afbarkadt träd.

- Flögallt*, smittosam.
Flöt, flott, best. *flötö*.
Flötör, grädda; best. *flötom*.
Fladru, opålitlig, slamsig.
Flagga, flagga, best. *flaggån*, plur. *flaggom*.
Flagu, flaga, plur. *flagur*.
Flanu, ostadig, flygtig (om femin. föremål).
Fosskal, strömkarl, necken.
Frammör, främre; *frammatü*, framför.
Frisin, frusen, plur. *frisnö*.
Froda, fradga, skum, best. *frodån*.
Fräda, förfrysa sig; imperf. *frädö*, sup. *frödt*.
Fräk, snäll, god; plur. *fräkö*.
Fugöl el. *fogöl*, fågel, best. *fugöl'n*.
Fägål, skjul, omhägnad plats (framför ett fähus).
Fässlar, band eller remtyg att bära bördor med.
Fästspanna, eldgaffel (med en liten spade i ändan i stället för gaffel).
Fäst at spjellö, rör om elden i spiseln och slå igen spjället!
Fölastinn, dräktigt sto.
Föltjö, folket, allmogen, plur. *föltji*.
- Gassin*, förvånad.
Gäsvilå, interjekt. begagnas då man med glädje emottager eller får höra någon ting.
Gali, galet, tokigt.
Gamböl föltjö, förfäder.
Gamböl jerk, hin onde.
Gamböl kölla, gammal ogift qvinna.
Gamlör, farfar och farmor, morfar och mormor.
Gamlös, åldras.
Gantus, afträde.
Gar, garn, best. *garö*.
Gesu, saga, gåta; verb. *gesa*, gissa.
Getu, tråkig, förarglig, klåfingrig; plur. *getughö*.
Ghäf, behaglig, omtyckt.
Ghälla, snöpa, imperf. *ghällö*, sup. *ghali*.

- Ghöl*, gul; komparat. *ghölör*.
Ghölfva, lägga in golf.
Ghörtjif, fätjuf, best. *ghörtjifvön*, plur. *ghörtjifvom*.
Ghör, gorr, best. *ghörö*.
Gimild, fägnksam, frikostig.
Glap, öppning, best. *glapi*, plur. *glapom*.
Glisa, småle (om små barn).
Gludra, gurgla, småle.
Glåma, titta, taga något föremål i betraktande.
Glåmu, vanställd.
Glåmut, utsatt för andras uppmärksamhet.
Glöpa, gloppa.
Glas, glas, best. *glasi*.
Gräming, subst. åker (i skogen).
Gnila, tjuta, låta illa (mest om svin).
Gosgössö, ensam arfvinge (om söner).
Goskölla, dito dito (om döttrar).
Gosjäll, lyktgubbe.
Gosklin, välvillig, gladlynt.
Graf, spis, graf, plur. *grafvär*, *grafvom*.
Grina, gråta, imperf. *grinö*.
Gripö, gröpe.
Gripa, gröpa, mala groft; *gripi*, *gripi dö*.
Grist, gles; komparat. *gristör*.
Gron, ljung; *groned*, ljunghed.
Gråfva, grafva, sup. *grifvi*.
Gräsa, gäckande le åt någon.
Grann, grann, vacker, plur. *grannö*.
Gubbö, gudfader, guffar.
Gucku, göken, plur. *guckur*.
Gumma, gudmoder, gummor.
Gå a, gå åt, blifva slut.
Gå atöt, gå igen efter döden.
Gäld, högtid, best. *gäldä*, plur. *gäldör*.
Gäll; skuld, plur. *gällär*.
Gälö, gärde, best. plur. *gälöm*.
Gära, subst. arbete; verb. göra, imperf. *gjölö*.

Gäspöd, bröllop, best. *gäspödö*, plur. *gäspödom*.

Ifvir, öfver.

Iföl, drägtig (om ston).

Igla, ögla, blodigel.

Ikästa, idisla.

Ila, verb. gråta, tjuta; subst. rimfrost.

Immil, himmel, best. *immil'n*.

Ina, intill.

Inga, yngla, afla.

Ingrör, yngre.

Innata, innantill.

Innanom, inomkring.

Inälö, hin onde.

Ippna, öppna, göra kunnigt; subst. öppning.

Ir, ur; subst. yrväder; verb. yra.

Irtjö, yrke.

Isbäll, isbill, best. *isbäl'n*.

Ist, häst; *istof*, hästhof.

Issl', oxeltand, best. *issl'n*, plur. *isslär*, *isslom*.

Ista, ystning; löpnad mjölk.

Itt at, hitta på, uppfinna.

Itt å, komma vid, vidröra.

Itta, heta; hitta (vägen).

Ixä, yxa, best. *ix'n*, plur. *ixer*, *ixom*.

Jerstång, spett, jernstör.

Jolla, jollra.

Julnackö, hjulnaf.

Jupa, nypa, best. *jupån*; verb. nypa.

Jurö, njure, best. *jur'n*.

Jusa, nysa.

Jåmug, dum, enfaldig.

Jått, styggt, mycket; t. ex. *jått ölak*, mycket eller styggt elak.

Jäll, eld; verb. *jälla*, elda.

Jänö, här; *jän å*, härutaf.
Jänta, piga (i Finnmarken).
Järg, spindel, erg; *järgut*, ergigt.
Järk, nom. prop. Erik.
Jäta, mat; verb. äta; *jüt mitji*, fråssa.
Jön, hjon; best. *jönö*.
Jöna, arbeta, streta; *jönut*, motigt, stretigt.

Kagg, kagge.
Kaku, kaka; plur. *kakur*.
Kal, karl (gift).
Kap, knep, skälmstycke.
Kapp, driksglas (i Finnmarken).
Kappal, kapell, best. *kappalö*.
Karfvö, korf, best. *karfvön*, plur. *karfvöm*.
Karla, karda; subst. *karlö*, kardor.
Kast nöd, nedkasta.
Khes'l, kittel, best. *khes'ln*, plur. *khes'lom*.
Khifna, bulna.
Khipa, hissna, kippa efter andan (i kallt vatten).
Khänå, bjuda till, bemöda sig.
Khäns at, känna igen.
Khäppas, täfla om att hinna först.
Khäta, springa och förlusta sig.
Khöl, kol, best. *khölö*; *khölör*, kolare.
Khöst, kost, best. *khöst'n*.
Khallö, frost, köld; best. *khall'n*.
Khasung, skinnkjol, kolt (af skinn).
Khatu, stretig, besvärlig.
Kila, frost, rimfrost; verb. kila.
Kinna, tjerna (smör).
Kinnölk, subst. tjerna, best. *kinnölkön*, plur. *kinnölkom*.
Klabbö, *klabbar*, små kokade bullar (se vidare *mölja*).
Klema, smeta; subst. *klemning*, smet.
Klen, sjuk, ofärdig, plur. *klenö*.
Klisna, gren, plur. *klisnår*.
Klita, krita; *klita milno*, malen krita.

- Klofsa*, groda, plur. *klofsår*.
Klocksäjör, urvisare, best. *säjörn*.
Klädu, skabbig; klåfingrig.
Klädö, skabb, best. *kläd'n*.
Kläja, klia.
Kläppa, klämta.
Knifskedör, knifslida.
Knitklädö, hufvudkläde (hvitt), som qvinnorna begagna såsom sorgdrägt (icke vid begrafningen, utan under sorgetiden derefter).
Knostör, brosk, best. *knoströ*.
Knul, knöl, böld, puckel; best. *knul'n*.
Knäga, segna ned, böja knä.
Knökla, fotknöl, best. *knöklån*, plur. *knöklor*.
Knöpö el. *knöpå*, perla.
Knöppas, spela (om knappnålar).
Kogsa, titta.
Koka, jordklimp, plur. *kokår*, *kokom*.
Komslös, adj. som ej kommer sig för.
Kopjörg, spindel.
Kopp, klimp; *koppu*, klimpig.
Koppor, (slutet o-ljud) springorm (sjukdom hos hästar).
Kopp, *koppö*, (slutet o-ljud) kopp, kärl; best. *koppön*.
Kom at, komma tillbaka; *kom atöt*, komma åter.
Kom tä, födas (om barn), komma till.
Korp, ögonvar, best. *corpön*.
Kringlu, rund, trind.
Kringt, ofta; *kring* (sä), hasta, skynda (sig).
Krittirör, kreatur, best. *krittirer*, plur. *krittirom*.
Krittja, krycka.
Kria, slåss, rifvas med hvarandra.
Krämjä, subst. plåga.
Krätjil, krake, pinne, stake.
Ku, ko, best. *kun*, plur. *kunär*, *kunom*.
Kuddval, bolstervar, öfverdrag på en kudde.
Kujäta, mulbete.
Kuli, hemsk, komparat. *kulnör*.

Kurk, kork, best. *kurtjön*.

Kusilam, dåsig, matt, omornad.

Kutriggu, puckelryggig, krokryggig.

Kuta, springa, hoppa.

Kåt, yr, ifrig, modig.

Kä, perlband.

Käck, bra, god.

Käring, gift qvinna, best. *käringä*, plur. *käringom*.

Köila, ogift qvinna, best. *köllån*, plur. *köllom*.

Kör, tjära, best. *kör'n*.

Körtjä, kyrka, best. *körtjän*.

Köst'n, kost; verb. *köstö*, *kosta*.

Köttkarfvö, köttkorf, metvurst.

Lada, köra in säd; *ladavädör*, godt väder att köra in säd.

Lagn, gles, för tillfället uppsatt gärdesgård.

Lagna, träckla; uppsätta en tillfällig gärdesgård.

Lakör, slak, slapp.

Lan, gångjern; plur. *lanom*.

Lefva, lemna, spara; hafva i behåll

Leta, vittja.

Lidu, ledig; plur. *lidughö*.

Liduväska, väska, som qvinnorna bära.

Lidusäck, garnsäck.

Lining, linning.

Lilltut, kyss (af barn).

Littja, ögla, länk (af jern), ketting.

Lurfvu, lurfvig, lummig.

Lugg, lo, lugg, luf; verb. *lugga*, lufva.

Luku, lucka, best. plur. *lukom*.

Lurikölla, hopviradt blån el. blånknutar, som antändas.

Lura, vira, linda; äfven blåsa i lur.

Lutta, slutta (= ett slags kil).

Lågga, lagga, (tillverka laggkärl).

Lågrann, laggrann; noggrann, sorgfällig.

- Låga*, laga.
Låki, lake, best. plur. *låkom*.
Låkan, lakan, best. *låkanö*.
Lävi, laf, mossa (som växer på träd).
Lä, le.
Lärtö, lärft, best. *lärfti*.
Läsväf, lärft; best. *läsväfvön*, plur. *läsväsvor*, *läsväsvom*.
Löd, led, best. *löd'n*.
Löf iop, lefva tillsammans, vara i lag.
Löft, lukt; verb. *löfta*, lukta.
Löfvör, subst. lefver.
Löfva, lofvå, lefva; pres. ind. *löf*, *löfvör*.
Lögda'n, lördagen; best. plur. *lögdagom*.
Löga, bada.
Lök, lock; best. *lökö*, *löki*.
Lömna vö, blifva vid lif, tillfriskna, vakna upp.
Lömskä, ljumske, best. *lömskön*.
Löt, lott; best. *löt'n*, betesmark; *lötta*, lotta, kasta lott.
Löp, subst. lopp, best. *löpi*; verb. löpa, rinna, läka.
Löpör, löpe; best. *löpör'n*.
Löstin, lysten,

- Ma*, med.
Mack, mygg, harkrank.
Mafirin, medfaren.
Malla, kräkla.
Mallör, slösäd och agnar tillsammans.
Mamma, di, patta.
Mammö, qvinnans bröst; best. *mammön*, plur. *mammom*.
Ma'n, medan.
Margan, morgon.
Mark, mörk; komparat. *markör*; superlat. *märköst*.
Markna, mörkna.
Markna, marknad, plur. *marknadar*.
Marlj å, märka af, passa af, genom märkning afdela.
Massleda, leda mid maten, brist på aptit.
Masulvöd, masurved.

- Men*, min, mätt, mitt, plur. *minö*.
Migg, mygga, best. *mijjön*.
Mijja, medja, best. *mijjån*.
Milla, emellan.
Millgål, gärdesgård emellan tvenne egor.
Mirö, kärr, myr, träsk.
Misä, råtta, best. *mis'n*.
Misu, ostvassla; *misusmar*, mesost.
Mitji, mycket.
Mjälö, mjärde, best. *mjäl'n*.
Mjärg, merg, best. *mjärgön*.
Mjölomba, humla, best. *mjölomba*, plur. *mjölombår*.
Mobor, morbroder.
Mocka, mucka.
Modrä, sjukdomstillstånd hos qvinnan (härledt af sorg oftast öfver äktenskaplig otrohet, men äfven af andra motgångar).
Mogöl, mögel; *moglu*, möjlig.
Moköl, många.
Moka, verb. mocka, rengöra (stall).
Momor, mormoder.
Mosk å sä, hurtig, liflig (till sitt väsen).
Munsrå, mungipa, best. *munsrå'n*.
Mulsa, mumsa.
Mågin, magen; *magådröpår*, magdroppar.
Mågsin, magasin, best. *mågsini*, plur. *mågsinom*.
Måkin, maken; best. plur. *måkor*, *måkom*.
Måla, mala; *målö*, måli.
Månkö, manke.
Mäla, mäta (åker el. äng).
Mälla, merla, ögla, best. *mällån*.
Mänja, subst. mönja (färg); äfven verb. omröra.
Märä, myra (formica), best. *mär'n*.
Mässla, nässla, best. *mässl'n*.
Mölja, flottbröd; bröd, doppadt i fläsk- och köttspad, (högtidsrätt vid bröllop o. s. v.).
Möln, moln, best. *mölmi*; *mölnkopp*, molntapp.

Mörk, subst. lemningar efter förruttnade stubbar och trädstammar samt gran- och tallbarr (begagnas till strö).

Mörna, morna; *mörn* sä, morna sig.

Mörra, morra.

Mösi, mossas; best. *mösin*.

Mösa, byssja, röra (i halm eller hö).

Nafva, taga, imperf. *nåfvö*, sup. *nåfva*.

Nafvi, näfve, hand; best. *nåfvin*, plur. *nåfvor*, *nåfvom*.

Nagga, stänga; *naggö'n* stängade honom.

Nakufis, naken, blottad.

Nappas, tvista, småtråta.

Nasöl, näsborr, plur. *nasöler*.

Nasör, näsa, best. *nasom*.

Niftjin, nyfiken.

Nistil, nystfot.

Nitjil, nyckel.

Nitto, nitton.

Nottä, melodi, best. *not'n*, plur. *nottär*, *nottom*.

Nåfvar, nafvar, bor.

Någö, några.

Någölönd, någorlunda.

Någöst, någonstädes, hvarest.

Nål, nord.

Nålavädör, nordanväder.

Nån, någon.

Når, nå, när.

Nåti, nate (ogräs i trädgårdar).

Nämkar, nämndeman.

Nännu, näsvis, efterhängsen, plur. *nännugö*.

Näppör, sämre; komparat. *näpprör*.

När, nämrör, *näst*, nära, närmare, närmast.

Näröst, närmast.

Nöd, ned; subst. *nöd*.

Nödröst, nederst, längst ned.

Nödö, ned i, ned på, nere; *nödöt*, nedåt.

Nöda, nåda, imperf. *nödö*, sup. *nöda*.
Nössa, skaka; *nössö'n*, skakade honom.

O, hon; subst. qvarnränna.

Odöga, odoga.

Odonä, ostädad, opåklädd, ogjord.

Ofdira, på höft.

Osgäl, hufvudgärd, best. *ofgäli*.

Ofröst, öfverst, längst upp.

Osvatä, ofvanför.

Osvör, öfre.

Ogali, icke mycket dålig.

Ogillning, tadel.

Ojja, ropa, tillkännagifva på afstånd.

Ojol, omogen.

Okträ, loka (på selar).

Okunnu, okunnig, okänd, främmande.

Okön? hvem? hvilken? plur. *okö?* *oka utå*, hvaraf?
okaså, hvarföre? *oka vö*, hvarvid? *oka*, hvad?
 hvad befalls?

Ol, skogsdunge på en slätt; *söfvaol*, hvilplats för kreaturen under vallandet i skogen.

Olåtu, kinkig, som gerna och ofta jemrar sig.

Olö, Guds ord.

Ola, orda, tala

Oa, nolla.

Omölligi, omedgörlig, omöjlig att öfvertala.

Oppsin (slutet o-ljud), uppsyn.

Oppskhot, (dito), uppskof.

Oppa, (dito) uppstigen; *oppa på*, ofvanpå.

Opå, (dito) ofvanpå.

Orn, vallhorn, best. *ornö*, *orni*, plur. *ornär*, *ornom*.

Oskapligi, gränslöst, mycket.

Ota, hota, imperf. *otö*, sup. *ota*.

Ottör, subst. pys, liten gosse.

Otäg, otäck.

Onållu, ovärdig.

Oxa, önska ondt öfver någon (eg. för bibringande af sjukdom).

Paper, papper, best. *paperö*, *paperi*.

Pappa, di; *pappbanö*, dibarn.

Passligin, läglig, neutr. *passligi*.

Pelör, pelare, best. *pelör'n*, plur. *pelårom*.

Pick, pigg, best. *picktjön*, plur. *pickom*.

Pik, uppstående spets, plur. *pikar*.

Pinta, fara illa fram; *pint' sä*, uppföra sig dåligt.

Pisil, pys, litet barn, best. *pisil'n*.

Pistra, säges om råttläte, men begagnas äfven till kommandoord åt hästar (= gå på).

Plant, kagge, mindre drickstunna, best. *plant'n*.

Plattra, pladdra.

Plita, qvissla, blemma, best. *plitån*.

Plä, bruka, pläga.

Plötör, plotter; *plöttra*, plottra.

Pojk, son, best. *pojstjön*, plur. *pojkom*.

Pris opp (slutet o-ljud), berömma, beprisa.

Prunta, knarra; *pruntin*, knarrig, vid dåligt lynne.

Pä, bruka, pläga; *pä föl*, brukar väl.

Päruäplör, päron.

Pösi, påse, best. plur. *pösom*.

Pöttra, koka.

Pöta, påta, imperf. *pötö*.

Qvar eller *qvår*, qvarn, best. *qvårn*, plur. *qvårom*; adv. *qvar*, i behåll.

Qvara, förvara, behålla, hafva i behåll.

Qvigla, kotte, best. *qviglån*.

Qvälla, verb. säges om läten som likna det vid gurgling; subst. stor snorbubbla.

Raf, bakända, stuss, best. *rafvä*, *rafvön*.

Rask, skräp.

Retu, förtretlig, förarglig.

- Rens'n*, humleranka, plur. *rensnär*.
Rigera, bullra, stoja, hålla väsende.
Ringöl, graföl, best. *ringöli*.
Riska, subst. ruska; verb. ruska, skaka.
Rintja, subst. rynka; verb. vecka, skrynkla.
Rit opp, (slutet o-ljud) uppresas, sup. *rit opp*.
Rittja, rycka, draga; *rittjut*, knaggligt (om åkning på ojemna vägar).
Ro, gårdsle; *roröda*, hässjestång.
Rocka, vagga barn, skaka; subst. trägunga.
Rolin, nöjsam i sällskap; äfven trygg, säker, lugn.
Rom, (m uttalas enkelt), rum, best. *romö*, *romi*, plur. *romom*.
Rompa, rumpa, svans.
Romskligin, rymlig.
Rå, vrå, best. *råna*.
Råd far, vålla, vara orsak till.
Råkä, raka; afslå gräset väl.
Råla och *råma*, vråla, låta illa.
Räcknagöl, skafjern (som begagnas vid skinn- eller hudars beredning).
Rädda, subst. skrämman (åkerskrämman).
Ränna, verb. skrilla, åka, varpa (om väf).
Röck, rock, best. *röckön*.
Röckskhöti, rockskört, best. *röckskhöti*.
Röda, stång, gårdsel.
Rögi, råge, plur. *rögar*, *rögom*.
Rögål, gårdesgård, best. *rögål'n*; *rögålsstör*, gårds-gårdstör.
Röl opp (slutet o-ljud), uppröra.
Röm, fiskrom, best. *römmön*.
Röma, rymma.
Römös, rymmas, ha rum.
Röning, vret, äng i skogen.
Rönna, verb. rodna.
Röst, rost.

Röttbud, rottbo, plur. *röttbudom*.

Sa, skall; *sa föl*, skall väl.

Sal, sadel.

Samvöt, samvete; *sammät*, best. *samvötö*.

Sarkdags, qvällsdags.

Sask, skräp, strö, best. *saski*.

Seffra, ziffra, best. *seffrån*.

Senö, sen; *senör*, senare; *senöst*, sist; *senfalu*, senfärdig.

Sexto, sexton.

Si! se! titta!

Siltjö, silke, siden.

Sinja, sena; *sinjdrag*, sendrag, kramp.

Sinnu, elak, ond, vred.

Sita, sköta barn; *sitkhölla*, barnpiga.

Sjärga, gnaga, kinka, kälta; *sjärgu*, kinkig, gnagig.

Skaka, verb. skäckta (lin); *skaku*, subst. skäckta.

Skakul, skakel.

Skampör, adj. snäll, välartad, plur. *skamprö*.

Skarpna, stelna,

Skhalligin, skadlig.

Skhálma, skalm (på åkdon); skida (på växter).

Skharpfisk, lutfisk, torrisk.

Skhifva, subst. skifva; verb. beklaga; *skhif sä*, beklaga sig.

Skhílu, skyldig.

Skhimpa, förskinn, best. *skhimpån*.

Skhämma, skämma, *skhäm bart*, bortskämma; smäda.

Skhätä, subst. skarf; verb. skarfvä; *skhat vö*, skarfvä ihop, lägga till.

Skhörä, skorra; hålla igen, hindra farten.

Skhöt, skott, best. *skhötö*; verb. *skhötä*, skotta.

Skoma, fradga.

Skompa, hoppa och springa.

Skrapu, subst. skrapa; verb. *skråpå*.

Skrassla, krångla, slarfva, fördrifva tiden onödigtvis;
subst. *skrassl*, krängel, slarf.

Skrintja, subst. skrynkla, rynka; verb. vecka.

- Skip*, odryg.
Skräta, snarka; skryta, berömma.
Skrocka, skrynkla; *skrockut*, skrynkligt.
Skrolla, rossla, hosta.
Skräppa, storskrytare, skräfla.
Skrätja, skrika, ropa under gråtande (om barn).
Skröftresa, husförhör, best. *skröftresån*.
Skrömsla, *skrömta*, spöka; præs. *skrömslör*, *skrömtör*.
Skullö, läktare, best. *skull'n*.
Skupa, skopa, best. *skupån*.
Skuru, skåra, best. *skurun*, plur. *skurom*.
Skuta, skjuta, sup. *skuti*.
Skådi, skada, best. *skåd'n*.
Skåka, skaka; *skåka* ir, skaka ur.
Skåköndö, skällfvände.
Skåntj, ben, skank, best. *skåntjä*.
Skåri, skare, best. *skårin*.
Skåti, skate, topp.
Sla, slå, imperf. *sligi*, sup. *sligit*, *slägit*.
Slappra, subst. pipa af ett halmstrå med ett eget skorrande läte; verb. göra sitt tarf.
Slappru, slipprig.
Slarfva, trasa, handduk.
Slemu, slemmig; verb. *slema*, slemma.
Sletjar, *sletjår*, sammanblandadt groft mjöl och salt, som gifves kreaturen till lockbete vid vallgång.
Slicktapp, subst. en efterhängsen, snål människa.
Sligin, slagen.
Slims, *slimsa*, subst. en stadsklädd; äfven säges *slams*, *slamsa*.
Slådi, släde, best. *slåd'n*; plur. *slådom*.
Slänjör, pendel.
Slögen, qvacksalfvare, plur. *slögö*.
Slökön ut, utslockna, imperf. *utslöknö*.
Slöp, subst. släp; verb. *slöpa*, släpa.
Smar, smår, smör, best. *smarö*, *smari*.
Smia, smedja, best. *smiån*, plur. *smiom*.

- Smisindör*, hammarslagg, plur. *smisindom*.
Smiäl, smideshård, best. *smiäl'n*.
Smutta, läppja, imperf. *smuttö*.
Småfä, får och getter.
Småfäsfjus, fårhus.
Smältörbärör, smultron.
Smöd, smed, best *smöd'n*, plur. *smödom*.
Smöl, boss, best. *smölö*, *smöli*.
Snar, subst. snor, best. *snar'n*; adv. fort.
Snarkiling, tjock hängande snor; pojkslyngel.
Snarnästuk, näsduk.
Snarsjuka, snufva.
Snes, gröfre stör att torka säd på.
Snesa, skyla (säd).
Snickta, snyfta.
Snod, blott och bar, plur. *snodö*.
Snuga, snöga, imperf. *snugö*, sup. *snuga*.
Snörvil, snörlif, best. *snörvili*, plur. *snörvilom*.
Snösk, fnöske.
Socka, strumpa, best. *socka*, plur. *sockor*, *sockom*; verb. sucka.
Sola, sula.
Son, (slutet o-ljud) adv. så, se så här.
Sonkunu, sonhustru.
Sopp, svamp, best. *soppön*.
Spi, spy, kräkas; subst. *spior*, det som uppkräkes.
Spinning, spånad, best. *spinningä*.
Spirstjüt, diarrhé.
Spiss, spets, band.
Spjäna, sparka, spjerna, impf. *span*, sup. *spuni*.
Spjörpa, egentligen bockläte, men brukas äfven om människors läte, när man blåser och fradgar ut spott mellan tänderna.
Spriktja, subst. remna.
Springsko, skridsko.
Sprot, vidja.
Sprota, verb. slå, piska.
Sprätta, knäppa (t. ex. på fingren), äfven sprätta (sönder).

- Spulu*, spjela, spila.
Späjil, spegel, best. *späjiln*; *spägöl sä*, spegla sig.
Spöl, spel, best. *spölö*, plur. *spöler*, *spölom*.
Spöni, spene, best. *spönin*.
Spör, spår, fjät, best. *spörö*, *spöri*.
Spötja, spöka; subst. *spötjö*, spöke.
Spött, spott; verb. *spöttö*, spotta.
Sqvala, porla, pres. *sqvalör*.
Sqvalur, diskvatten.
Sqvattru, småskratta.
Sqvälä, ropa, skrika (under gråt).
Sqvälla, gifva eko, dundra i bergen.
Stacka, vålma (om hö eller halm).
Staf, stäf (i laggkärl), best. *stafvön*.
Stagu, stäfva.
Staki, stege, best. *stâkin*; *stâkâm*, på stegen.
Starknött, segsliten.
Stebogla, stigbögel, best. *steboglân*.
Stegöl sä, staka sig, sticka sig; *stegöl opp*, uppstegra.
Stensqvattru, stenqvätta (fogel).
Stif, högfärdig, stursk; rak.
Stigga, stygga (om en dålig qvinna); styggvärk, fulslag.
Stiggnackö, björn.
Stiggskarf, fulslag.
Stirö, roder, best. *stiri*.
Stjibanö, styfbarn.
Stjidö, skede, stund.
Stjiling, skilling, best. *stjilingön*.
Stjima, qvällas, bli skumt; *stjima ifvir*, bortskymma.
Stjölä, skördetiden.
Stjölbrädö, skärbräde.
Stjör, adj. skör, spröd; subst. sur, ystad mjölk.
Stjörbäjjon, skörbjugg.
Stjörfva, skärfva, best. *stjörfvân*.
Stomp, stump, stycke, plur. *stompom*.
Storja, historia, saga, berättelse.
Ströka, bråka, prata.

- Stur*, stor; *stur på sä*, högfärdig.
Sturfingör, långfinger, best. *sturfingrö*.
Stå far, sköta, förestå; *stå mä far*, sköta mig.
Stänka, verb. krysta, pusta.
Stäku, kort, liten. komparativ. *stäkugör*, *stäkugöst*.
Stälpö, pelare, stolpe.
Stänja, stänga (om gärdesgårdar).
Stöck, stock, best. *stöckön*.
Stör, käpp, staf.
Stött, bra, godt.
Stöta, stamma, imperf. *stötö*.
Sugöl, sofvel, best. *suglö*, *sugli*, *sugla*; verb. vara nätt
och sparsam med soffet.
Supan, soppa, best. *supani*.
Sup å sä, supa utaf sig, supa sig drucken.
Sval, svål; adj. kall.
Svala, kyla af, svalka; *svalaslef*, svalkad välling i en skål.
Svia, svedja; subst. *sviom*, afbrända platser i skogen.
Svicka, qvicke (kärnan af ett horn).
Svida, smärta, göra ondt, svida.
Svinsta, svinhus.
Svipu, subst. viska.
Svårå, svara, imperf. *svårö*, sup. *svåra*.
Svögi, subst. tillfälligt hopflätd vidja att bära hö med.
Svövat'n, tunt var, som flyter ur sår.
Sårögd, klenögd, plur. *sårögdö*.
Såskäppa, vanna, såningskorg.
Sä! se här! *sä dan!* se der!
Säg an, säga åt honom (förebrående eller varnande).
Säg ana, säga åt henne (dito).
Säjör, urvisare, best. *säjörn*.
Säja, säga; *säj a*, säga åt.
Sälla, sälg.
Sänö, sedan.
Säppa, hynda, best. *säppån*.
Sässarbrö, sädesbod, sädesmagasin.
Säta, akta, värdera; *sätör int*, aktar icke, föraktar.

- Söd*, soppa, best. *södö*.
Södsål, soppsål.
Sökön, socken, best. *söknä*.
Sökor, socker, best. *sökrö*.
Söli, sele; *sölasticka*, selpinne.
Söll, bröd i mjölk eller svagdricka.
Söllna, svullnad; *söllin*, svullen.
Sömli, somliga.
Sömår, sommar, best. *sömår'n*.
Söndru, söndrig, trasig.
Sönnanättör, söderifrån.
Söppa, soppa, men oftast säges *söd*.
Söpa, sopa.
Sövaol, hvilvall för kreaturen under vistandet i skogen.

Ta, taga; *ta a sä*, taga åt sig; *ta at*, taga igen; *ta vö*, taga vid, börja; *ta vö sä*, blifva missnöjd, ledsen.
Tackölkal, fåraherde.
Tafs, bräm, best. *tafsö*.
Tagas, tvista, träta.
Tall, tall; *tallbår*, tallbarr; *tallstrott*, tallstrunt.
Talutrost, talltrast.
Tana, springa utan återhåll; subst. den som springer.
Tannarpa, gammal tandlös qvinna (spenamn).
Tarkslärfva, torktrasa, handduk.
Tarrvöd, torrved.
Tekas, kappas.
Tenbeta, förtenna.
Tijja, tiga.
Timbling, tumme, best. *timlingön*.
Timp, hvit mössa med spetsar, som de ogifta kvinnorna bära.
Tinnö, pinne som sitter i harf eller räfsa, best. *tinnön*.
Tistlätu, tystlåten, from, beskedlig.
Titja, tycka; *tij om*, älska, tycka om.

- Tjesa*, springa. *kesa*, t. ex. om kreatur, som stungna af bromsar eller flugor springa af och an.
Tjif, tjuf.
Tjippa, klase, best. *tjippån*, plur. *tjippor*, *tjippom*.
Tjudur, tjäder, best. *tjudurn*, plur. *tjudurom*.
Tjuru, styfsint, vresig, knarrig.
Tjäg, teg, slogandel.
Tjödör, tjuder, best. *tjödrö*.
Tjöli, käle, *tjölasköt*. kälskott.
Tjöltoppa, sippa, hästhof (*tussilago*).
Tjörspritta, gräshoppa.
To, blån, best. *tona*.
Tofvin, oredig (om ull).
Tokin, slik, sådan.
Tombil, slyngel, stryker.
Tomba, tumla, rulla (om hästar).
Toppö, tupp, best. *toppön*, plur. *toppar*, *toppom*.
Toppa, tofs, blomma.
Torkil, åskvigg, best. *torkil'n*.
Tosk, gräsgroda.
Tranu, trana, best. *tranun*.
Treaköl, lakrits, best. *treaklö*.
Tralla, sjunga.
Tretto, tretton.
Treung, treding (betingadt underhåll vid egendomsöfverlåtelse åt barn).
Tria, tröja, blå rock.
Triktja, trycka.
Tromant, trögt, ogera.
Tromba, trumma, best. *trombån*, plur. *trombom*.
Trossla, verb. trassla, oreda; *trossl' in sä*, intrassla sig.
Trost, trast.
Trå, längta, åstunda, imperf. *tråddö*.
Trägg, ås i en lada, best. *träggön*.
Trägin, flitig, benägen, begifven.
Tröda, knåda, trampa, præ. *trödör*.
Tröllvind, orkan, best. *tröllvind'n*.

Tröpp, trupp, best. *tröppön*.

Trössgål, tröskel.

Tuf, tufva; *tufvu*, okammad, oredig (i håret).

Tugu, hökorg (som begagnas vid vinterkörning).

Tungöl, måne, best. *tunglö*, *tungli*, plur. *tunglär*, *tunglom*.

Tutu, vresig, vid dåligt lynne.

Twifalu, tvåfaldig, opålitlig.

Tvika, tveka; *twik sä*, betänka sig.

Twöta, sträfva, streta, bjuda till i eländet; *twötut*, motigt.

Tå, taga; *tå ir*, taga ur, packa ur.

Tåg, rottelning, gräsrot, best. *tågä*.

Tågbär, jungfrubär, best. *tågbärn*. (*Rubus saxatilis*).

Tåla, tala; *tål pi naser*, tala i näsan.

Tårn, torn, best. *tårnö*, *tårni*, plur. *tårnom*.

Tåtäl, tåtel (gräs).

Täfvu, behagsjuk.

Täl, till; *täl då*, intill dess; *tä opa*, tillhopa.

Tälñ, tilja, best. *tälñä*, *tälñom*, golfvet.

Tänju, *tänjut*, seg, segt (t. ex. om kött).

Täpa, låta upp eller igen; *täpp ifvir*, slå öfver.

Töfva, filta, valka, tofva ihop.

Töгна, gifva med sig, vara elastisk, imperf. *tögnö*.

Tölk, tolk, best. *tölkön*.

Tönn, tunn, kompar. *tönnör*.

Töнна, tunna, best. plur. *tönnom*.

Törnbärör, nypon.

Ubbör, huggbör, stämjern.

Ufvurom, hufvudyr, skälfvande.

Ugga, hugga; *ugg ir*, hugga ur.

Ugгла, rotskott; *ugglör sä*, växer fort upp.

Ukla, hvitt hufvudkläde (som kvinnorna begagna såsom sorgdräkt vid sina anhörigas begrafning).

Ulltångö, hulling.

Umbär, odon, plur. *umbärör*.

Undbreda, groft lakan att ligga på.

Undrom, förvånad, förlägen.

Unlogin, förunderlig.

Us, hus, best. *usö*.

Usligin, usel, plur. *usligö*.

Ustmisu, ostvassla.

Ustmusu, subst. smakbit vid tillverkandet af ost.

Utifvir, utöfver, utföre.

Utå, af, utaf; *utå di*, deraf; *utå'n*, utaf honom; *utå' na*, utaf henne.

Va, var, vara, voro; *an va*, han var; *vi va*, vi voro.

Vabba, vira, linda; *vabb ikring*, linda omkring.

Val, bör, måste: *val föl*, bör väl, skall väl.

Valla, subst. foderknippa; verb. tillaga foderknippor.

Valä, värld; den synliga himmeln, best. *val'n*.

Vantö, vante, best. *vant'n*, plur. *vantar*, *vantom*.

Vart? hvarthän? *vart sa du?* hvart ämnar du dig?

Varta, vårta, best. *vartån*.

Vartjö, virke, best. *vartji*.

Varu, varaktig; subst. vara.

Vasa, lägga in ett bjelklag.

Vass, pron. oss.

Vat, kär, älsklig, plur. *vatö*.

Vegör, vig; komparat. *vegrör*.

Vepa, täcke, best. *vepån*; *istvepa*, hästtäcke.

Vickla, vackla; *vicklu*, vacklande.

Vija, vidja; *vija*, risbastu, best. *vijån*.

Viku, subst. vecka.

Villör, bättre; *vilst*, bäst.

Vinda, kasta; *vind bart*, kasta bort.

Våkönus, vapenhus, förhus (vid en kyrka).

Vånskaplig, ryslig.

Vårrö, orre, best. *vår'n*, plur. *vårrom*.

Våsi, vase, stock i ett bjelklag.

Väta, vatten, dricka.

Välñas, åstunda, snålas, önska att få, hoppas.

Väll, gäll, högljudd, plur. *vällö*.

Vällta, rulla, tumla.

Vällut, roligt, treffligt.

Vändag, hvardag, best. **vändagön**.

Vändera, hvar och en.

Väs'nd, uppror, bråk.

Väsa, andas.

Vättja, väcka (en sofvande); hugga hål på is i en sjö.

Vö, vid.

Vöd, ved, best. **vöd'n**; **vöda**, verb. hugga och göra i ordning ved; **vödastöda**, vedkast.

Vök, veck, best. **vökö**, plur. **vökom**.

Vöta, veta.

Vötna, vittna; **vötnö**, subst. vittne.

Vötväling, vettvilling.

Å, prep. af (i sammansättningar, t. ex. **åbalka**, **åfbalka**); **å ma gjol**, af med gjord, slut, förskingrad.

Ådjupa, afnypa, imperf. **djup å**, sup. **ådjupin**.

Åslesva eller **åsslapp**, qvarlesva, öfverlopp, best. **åslesva**, plur. **åslesvor**, **åslesvom**.

Åga, ega, hafva; subst. ifver.

Ågom, hågad, ifrig, plur. **ågomö**.

Åjja, ropa, beklaga, jemra sig, imperf. **åjjö**.

Åkdon, körredskap, best. **åkdonön**, plur. **åkdonom**.

Ål, hård; **ålör**, **ålöst**, hårdare, hårdast.

Åmår, hammare, best. **åmårn**, plur. **åmårrom**.

Ånk, hank, best. **ånkön**.

Ånungskaku, pepparkaka.

Åri, hare, best. **år'n**.

Årmila, ödla.

År, hår, best. **årö**.

Åramint, harmynt.

Åstäja, brådjupet utanför en sjö- eller åstrand.

Åsäkomin, afsigkommen.

Åt, yrfä (mygg, krank).

Åujjin, afhuggen, stympad.

Ävätt, subst. ostyriga människor eller djur, *best. ävätö*.
Ä å tä, af och an.

Äfva, lägga, lemna; *äf an*, lägg eller ge honom; *äf ana*,
 lägg åt henne; *äf at*, lemna igen, slå ihop.

Äflar, utliggare (om körredskap); stänger att bära hö på.

Äga, hafva, ega; *ägör*, egare.

Äl, klack, *best. äl'n*.

Äla, härda, *præs. älör*.

Äldag, helgdag, söndag.

Ändös, rysligt (endast i förening med andra ord t. ex.
varänt ta ändös, var det icke rysligt).

Ängil, ängel, *best. ängil'n*, plur. *änglom*.

Ängö, äng, *best. ängi*, plur. *ängom*.

Ära, starrgräs; *äru*, full med starrgräs; ärrig (om mär-
 ken efter smittkoppor).

Ärmbolijä, armveck.

Äskö, kärl; *mjölüskö*, mjölkärl (endast om sådana, som
 begagnas att hemta mjöl och salt m m. uti och
 merendels hänga på köks- eller skafferiväggen).

Ättijä, ättika, *best. ättijän*.

Ätta, mössa, lufva, *best. ättän*.

Ättör, efter; *ättör'n*, efter honom; *ättör ona*, efter henne;
ättörö, efter det.

Ättörbölö, efterbörd, *best. ättörböl*.

Ödö, pron. eder, edra,

Ögdrigin, högdragen, högfärdig.

Ögsalu, högfärdig, stolt.

Öka, föröka, förkofra; *ök opp sä*, (slutet o-ljud) förkof-
 ra sig.

Ölak, ond, elak; *bi ölak*, blifva elak; repa mod.

Ölk, subst. kärna; *ölk' ir*, verb. urhålla, imperf. *ölkö*
ir, sup. *ölka irö*.

Ölkal, vallherde, *best. ölkaln*.

Ör, huru; *ör moköl*, huru många (äfven säges *ör mitji*).

Örnspräcklu, fräknig.

Örnu, hörnig, kantig.

Örtjö, lin, best. örtji.

Örtjör, örvax, best. örtjörn.

Ötval, aftonvard, best. ötval'n.

Ötån, skymning, best. ötånön; fara i ötånön, fara i skymningen.

Språkprof.

Storja om Askpötörn.

Ä va en gång en bondö, som mängö ä föl ä, ä an add tre pojkar. Dem båd starst pojkar va bra nog fölklikö; men den minsta villö aldri va någölönd snigg som ana fölk, far an sät fram i grafvön jemt ä pötö i askan, ä darfar så kallö dem önom askpötörn. Int så omitji långt frå bondamös gäl va ett sturt slott, som bläntö barö tä gull ä silfvör, ä aldri i valn sull ä nån a sitt i så fin ä vackör fru, som dida fruna va, som bodd på däda grann slotti. En dag sa bond'n a demda båd starst pojkom — tä dem esamba, kan vi begripa, sö int askpötörn sull få ör på — att dem sull gå sta ä fria tä dida fruna. Ja, ä va äll just asint pojkar mot, utan dem kom öfvörrens, att dem hvärsängäng sull farsötja. Men pojkar va under tid'n int go far tä tija, utan ör dem pratö ä skrötö, okön sull få dida grann ä rik fruna, så fick askpötörn ä vöta, oka de tänkt gära, ä då villö an ä va ma ä fresta. "Nej, sad dem, ä kan då vist int bi nå ä, ti ör sull du kun tänk att få fruna, du som ä en token lortstopp ä lig hvän dag fram i askan ä pötör?" Men ör an kältö ä sjärgö, så fick an då följ ma ä bär masätjön.

Nä dem a gått en stomp, så fänn askpötörn i skatu. "Uss!" sa pojkar, "oka sa du gära ma dida? Kast barö bart ona!" "Nä men!" sa askpötörn, "o kan föl bi nittu tä nå"; ä så ghek dem attö. Nä ä a viri en fläck, så fänn askpötörn i orn. "Uss ändä!" sa brödrär, "oka sa du ma däda att gära? Kast bortö!" "Nä nej!" sa askpötörn, ä kan allt bi käckt tä någanda, ä så ghing dem attö en stomp. Nä ä a viri en fläck attö, så fänn askpötörn en ark. "Uss!" sa brödrär, "oka sa du gära ma denda? Kast bort önom!" "Nej! ä vill jä vist intön, sa askpötörn, an kan föl bi nittu tä någanda". Ä så ghing dem en stomp tä. När ä a viri en fläck, så fänn askpötörn en

kil. »Uss!» sa brödrär, »oka sa du gära ma denda? Kast bort önom!» »Nä men», sa askpötörn, »an kan föl bi nittu tä någanda». Å så ghing dem en stomp tä. Nå ä a viri en fläck attö, så fänn askpötörn i gamalt lök. »Uss!» sa pojkar, »oka sa du gära ma däda» Kast bortö. »Nä men», sa askpötörn, ä kan allt bi tä nå»; ä så ghing dem attö. Nå dem nu kom fram, sull föll den gamlost brorn gå in fast ä farsök sina licka. När an nu kom in i däda grann slottö ä feck si fruna, ör innörligi vackör ä fräk o va, så vart an just, som an sull a vorti farvillä ä va'nt go tä att säj nå ana än: «ä va oskapligi, ör varmt J ari innö när ö!» »Föl varmör i men bakuunn», sa fruna. Å så valt an gå. Nu kom millapöjtjön ä sull fresta an, ä då an kom in, va'nt an en bit batör än brorn, ä sad: »J ari omättligi varmt innö jän!» »Föl varmör ini bakuunnen», sa fruna; ä så mått an gå sän väg. Nu må tro demda ögmödi pojkar ad int så mitji tä va sturö på sä ifvir. Nu vardt ä askpötörämös tur att farsötja, om ä kund lickas batör a önom, som visst dem ara int kund missunn önom, då ä a misslickas far dem. »Du få föl gå sta ä bjud tä, du ä», sad dem, ä så ghek askpötörn ina frun. Då an kom in, sa'n på sam vis, som brödrär a sagt; »J ari oskapligi varmt jän innö». »Föl varmör ini men bakuunn», sa fruna. »Ä va käckt ä; då kan jä få stek mina skatu jä». »Ä sa du få gära», sa fruna, ä så sätt askpötörn in skatu i unnön. »Flötö börjör ä rinna», sad fruna. »jä a i orn tä ta dö ti», sad askpötörn. »Ornö ä kan spricka», sad fruna. »Jä a en ark att sätt omikringö», sad askpötörn. »Artjön ä far stur», sad fruna. »Då a jä en kil tä kil an ma», sad askpötörn. »Flötö rinn ifvir», sa fruna. »Då a jä i lök tä läg ifvir» sad askpötörn.

Då nu fruna int kund få askpötörn svarslös, sek an fruna ä slottö ma allö rikdomar, sö an add paningar i sturö stackar, ä brorom gaf an bå gull o silfvör, så mitji dem orkö bära.